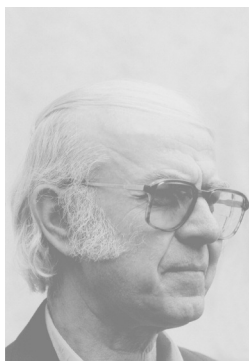

Ricorso 2013

Jelentés az EU, a hon és némely attribútumaik állásáról

Nyitott sírnak, az év gödrének a peremén állok, nézem, ki hullt a mélybe, hullt el a kétezer-tizenhármas évben, a harmadik világháború eme előkészítő ütközetében. Ferdinánd még él, mi az, hogy él: feleségének, a még mindig gyönyörű Chotek Zsófiának az ágyékbozontját szappanozza az oroszvári Lónyay-kastély püspöklila fürdőtermében, mivelhogy éppen gróf Lónyay Elemér nejénél, Stefánia koronahercegnénél vendégeskednek, s a mélyen vallásos hercegné nem győz szörnyűlködni a vendégek együttfürdésén. Ferdinánd, a kicsit már pohos, de még bódultan szerelmes trónvárományos pedig nem sejtethi, hogy a szép ágyékot, melyet most saját kezével súrol, néhány hó elteltével Szarajevóban keresztüllövik. Nota bene: a neogót bugyi két szárához hasonló kastélyt a hercegné majd a magyar bencésekre hagyja, akiknek a hagyatékából nem sok hasznuk lesz: a majdani Szlovákia (most még csak zavaros eszme néhány tót pap fejében) ki fogja sajtótítani. Ide hallani, ahogy a pont száz évvel későbbi peres felek körme leszakad az akkor már romos kastélyért folytatott küzdelemben. Szóval ha a nápolyi egyetem néhai tudós professzorának, Giovanni Vicónak helyesek voltak a számításai, a kétezer-tizenhármas év háborús helyei közül valamelyiket nevezhetnénk akár Balkánnak, azaz „puskaporos hordónak” is, amelyben a változatosság kedvéért most a harmadik világháború szikrája pattog. – Századunk az előző század *ricorsója*.

A tizenkilencedik század vége felé s a száz évvel később születő EU tulajdonképpen elején az első (ímmég csak virtuális) elnök, a Vaskancellár adta át helyét egy nála sokkal vasabb vitéznek (a germán „Wilhelm” jelentése ugyanis *bátor sisakos*), most a Vaslady távozott, vajon ki lép a helyére, ki lesz az EU vasdámáinál vasabb Vil mos? Nem tudjuk, csak azt tudjuk, javíthatatlanok va gyunk, az év mély sírgödrében a Vasladyt kívül még mennyi jeles ember: Horn Gyula, Hugo Chavez, Tocsik Márta, Bódi Cipő – s mind, mind azon munkálkodott,

hogy jobbá tegye az emberiséget, az emberiség megfütyült rájuk, az elmúlt évtizedekben, évszázadokban pontosan úgy hódoltunk a pénznek, gyiloknak, kéjnek, ahogy Áron népe imádta Mózes távollétében Astartét, Molochot, s az asszonyok, lányok fülbevalóiból öntött Aranybikát, azaz Mammont. Olyanok vagyunk, mint amilyenek tízezer évvel ezelőtt voltunk. De hát akkor miért kell egyre ki- és belépünk szektákba, pártokba, nemzetekbe, szövetségekbe, költői iskolákba? 2013 (plusz a Krisztus előtti évek) már elég nagy számtest ahhoz, hogy a valószínűségi változók eleget tegyenek a nagy számok erős törvényének, s a „fej vagy írás”-t játszó Ormuzd és Ahriman párbajában végre Ormuzd (a jóság tutymutty istene) a mi tévedésszerű jótetteink nélkül is megkapja a neki kijáró ötvenegy százalékot s nyerjen. Nem buzgólkodom tovább, hagylak, világ, magadra! Minek e faramuci most-sorban a jövő elemét erőltetni, ha a sor lényege nem a jövő, hanem a puszta működés?! Teleológia cél nélkül – ki tudhatja itt, mi az ok s okozat, csak azt tudjuk (ha tudjuk), a szilveszteri részeg indulhat bármerre, mindenképp hazaér, jobbra és balra tett tántorgó lépései egy kapuban kiegyenlítődnének.

Jelentem hát: a hon s az EU még áll, s áll az attributum is, melynek kókadásáról elaggott politikusunk nemrég azt írta blogjába: Egykor létezett harmadik, pardon, tizenegyedik csapás is (a biblia hallgat róla): Mózes próbált népe csak azt követően szabadult ki az egyiptomi rabságból, hogy az Örökkévaló a már nem éppen fiatal, makacs fáraót (végső csapásként) megfosztotta az erekció képességétől. Hát így! Áll, ami állni rendeltetett. Egy percre megállt (kegyeletből, mégiscsak sír szélén állunk!) a 2014-es magyar választási kampány is (amely mintha már szintén a világégés helyi próbája volna). Én az évi bilanzom körmölöm: 2013-ban szereztem két sírverset, három pantumot, egy székfoglalót, neveltem házi tengeri kígyómat (értsd: naplóm), s mivel új hangzatok szerzésére vénségem okán már nincsen időm, a fenti obskúrus opusokban (szalonfilozóf is lévén) újraszemmitlenítettem a Semmit. Ebben az évben új barátokat nem szereztem (új barátnőket, sajnos, pláne nem!), de pár új testi nyavalyát, úgy mint... Hagyjuk, készüljünk inkább Szilveszter estéjére! Ilyenkor van, aki pezsgőt bont, s van, aki frigyot, s nem tudhatjuk, hogy melyik a jobb és melyik a ballépésünk, 2014 kapujába immár így is, úgy is eljutunk, de addig (2013 gödrének szélén állva) gyanakvón nézzük egymást: honnan (kiből) bújjik elő Gavriło Princíp, ki lesz új századunkban Ferenc Ferdinánd és ki Vilmos császár.

Mentés másként

Lábjegyzet a Ricorso 2013 c. vershez

Kertész Imre *Mentés másként* c., 2011-ben megjelent naplókönyvét olvasom (illetve újraolvasgatom persze, de ez a mondandómon nem változtat).

A könyv harmadik, 2001. március 20-án kelt bejegyzése így kezdődik: „Pontosan ebben a pillanatban, amelyet a sor elején jelölök, hosszú, hosszú távollét után – akárha egy zenei téma hiányozna – sikerült rátalálnom erre az úgynevezett fájlra, és olyan boldogság fogott el, amely világosan mutatja, hová süllyedhet az ember, ha a technikának szolgáltatja ki magát.” – Kertész eszerint 2001-ben kezdte küzdelmét a számítógéppel, én két évvel megelőztem: 1999 januárjában vettem az első számítógépet. Tizenöt éve vagyok „kiszolgáltatva a technikának”, de még most sem tudom pontosan, hogy mi a különbség a *fájl* és a *dokumentum* között. Én úgy írok a számítógépen (meg kell mondanom, elég ügyesen), ahogy Mikszáth hályogkovácsa operált: ösztönösen. Nem is akarok tudni a gép mélyszerkezetéről, a processzorokról, winchesterekről, flashmemóriákról és tápegységekről, mert ha ezekkel a rejtelmekkel is tisztában volnék, valószínűleg még az *entert* sem találnám meg a klaviatúrán, nemhogy az elektromágneses térben elbujdokolt fájlokat. (Kertész egyébként Parkinson-kórja miatt tért át a számítógépre, kézzel már nem tudott tovább írni. A jelzett időben a *Felszámolás* c. regényét írta, s abból tűntek el neki időnként bizonyos fájlok, kidolgozott fejezetek.)

Szóval a számítógép számomra (tizenöt éves gyakorlattal a hátam mögött is) maga az ideiglenesség, a provizórium, amely minden pillanatban kártyavárként dőlhet össze, s a szövegorganizációk szétrobbant meteorokként tűnhetnek el valami rejtélyes elektronikus fekete lyukban.

Paul Virilio, a sebességkutató filozófus totális balesetnek nevezi az abszolút sebesség azonnaliságára épülő világtelekommunikáció esetleges krachját, mert az pillanatok alatt mondjuk a Föld egész gazdaságának az összeomlásához vezethet. Ha számítógép mellé ülök, nem tudok szabadulni a „totális baleset” rémképétől: hazárdjátékos vagyok. Úgy dobom el alkotó energiáim, szellemi teljesítményeim kockáját (a „hazard” szó arabul kockát jelent), hogy tudom: időben a kocka előbb-utóbb nullát fog mutatni.

Játszom tovább. Egyszer élünk!

S lehet, hogy tévedek, de elektronikus hordozóival mintha az egész korunk rájátszana erre az epikureus „egyszer élünk”-re: nem kívánja magát a késő korokra átmenteni.

Mentést, de másként! – Bizalmatlanul nézek a telekommunikáció, az abszolút sebesség eszközeire, s szövegeimet igyekszem minél gyorsabban a lassú, de megbízható, nyomtatott hordozókba, folyóiratokba, könyvekbe „menteni”. (Ha már kőbe, épületek falára nem „menthetem” őket.)

S ez a konzervatív mentésforma számomra azzal jár, hogy úgy érzem, a honlapokon való közlés sem az igazi, inkább csak afféle főpróba, a készülő mű „előpremierje”, fogalmazványa. Mindig nagyot nézek hát, mikor a folyóirat-szerkesztők az előzőleg valamilyen honlapon is megjelent versemet nem akarják elfogadni közlésre, mondván, hogy másodközlést nem vállalnak.

A *Ricorso 2013* c. fenti versem „előzetesként” a *Literán* jelent meg néhány hete. Az itt közölt szöveg annak a változatnak kicsit megfésült, megcsinosított, immár nyomtatásba, papírra menthető verziója.

Tözsér Árpád